

Spejdernes Magasin

47. årgang nr. 4

April 1963

Operation

DJURSLAND

DJURSLAND SOM SÅDAN

Dette nummer af Spejdernes Magasin fremtræder væsentlig anderledes end de hidtidige.

For hovedparten af stoffets vedkommende gælder det, at arbejdet med udformningen og tilrettelæggningen er udført af Djursland divisions patruljer, troppe og klaner. Begrundelsen for således at fremstille et enkelt nummer af Spejdernes Magasin helt helliget en afgrænset landsdel, som Djursland, har været at åbne læsernes øjne for, hvilke muligheder der med henblik på planlægningen af patruljehikes m.v. egentlig findes indenfor en sådan »beskeden« del af Danmarks-kortet.

Men Djursland er ikke noget særsyn. Overalt findes herlighederne gemt, blot man vil gøre sig ulejlig-heden at grave dem frem. Såvel Djurslændingene som vi i redaktionen ville være glade om dette måtte blive resultatet af det arbejde, vi her lægger frem for læsernes undrende øjne.

Alle artiklerne i »operation Djursland« er kendetegnet med .. -OD-

Den store østjyske halvø, der strækker sig ud i Kattegat mellem Århusbugten og Randers fjords udløb, hedder Djursland, men kaldes populært »næsen på Jylland«, drypnæsen — i grunden en besynderlig facon med de tungede og fligede kyster mod syd, de stejle klinter på østkysten og de tilrettede sandstrande på nordkysten.

Det gamle navn for halvøen var DIURS. Således står der i Pontopidans danske atlas fra 1768, »at Diursåen gør skel mellem Sønder- og Nørre-herreder, og at egnen på begge sider af denne å i fordums tider blev kaldt DIURS«.

Der er navnlig to ting, der er karakteristisk for Djursland:

Den ene er den store skovrigdom midt på halvøen, skønt i virkeligheden hverken de klimatiske forhold eller jordbundsforholdene er til skovdrift. (Det ligger i, at nedbørsmængden er for ringe).

Den anden ting er selve MOLS, som jo er den del af Djursland, der er mest kendt. Mange mener endog ikke, at der er forskel på Djursland og Mols, til trods for at Molbolandet i virkeligheden kun dækker den aller sydligste del af halvøen. Mols er et uhyre fængslende landskab,

et af de mest særprægede i hele vort land, og det er med sine mange bakker kronede med bronzealderens høje nok værd at kigge nærmere på.

Sådan er altså det landskab, der huser *Djurslands division*.

Lige så længe, der har været spejdere til i Danmark, har de også huseret på Djursland. I begyndelsen var vi en kolonne under den gamle »Midtjyske division«, men i 1946 blev vi en selvstændig division med Viggo Mørch som DC. Nu er han divisionsrådsformand, men tro ikke at han har lagt spejderhatten væk, for i Djursland division kan man ikke nøjes med bare at have et enkelt job. — Vor nuværende DC er Max P. Kragssnæs.

Mange af jer kender sikkert lidt til Djursland fra jubilæums-korpslejren i 1959 ved Ebeltoft, — knapt så mange har vel været med i korpslejren i 1951 ved Grenå, og kun enkelte gubber kan huske helt tilbage til den første korpslejr i 1913 ved Kalø.

Dette er altså lidt om området og indboerne i den division, som af Magasinets redaktion er blevet inviteret til at deltage i tilrettelæggningen af det meste af dette num-

I dette nummer:

Forsidebilledet forestiller Kalø slotsruin, fotograferet en dag i februar med tæt snevejr. Den vejrbidte ruin er skøn en smilende sommerdag, men den er kraftigst, og man får det sandeste billede af den netop en vinterdag under en himmel med grå, snetunge skyer. Fotograf: Ove Thestesen, Århus (tidl. spejder i Viby J.).

Operation Djursland	62	Landsskovmandsturneringen	72
Spejder på bøhlandet	63	Søslaget på Djursland	73
Taggerbo-hyften	64	Herregårde og damespøgelser	73
Den i luften frit svævende patrulje ..	65	Patruljens eget ålerygeri	74
Natur — Kultur — og hverdag	66	På sporet af fortiden	74
Første søndag efter fuldmåne	68	Ulvesiderne	76-77
På kirketur i storbyen	69	Spejdertidende	78-79
Går det i fisk for dig? (2. artikel om lejrarbejder)	70		

»Spejderlandkort« over Djursland, der viser de byer og landsbyer, hvor divisionen har troppe og flokke:

Ugletrop og flok, Hammel.

1. Galtens trop.

1. Hinnerup trop og flok.

1. Hadsten trop og flok.

1. Hornslet trop og flok.

1. Pindstrup trop.

1. Fjellerup trop.

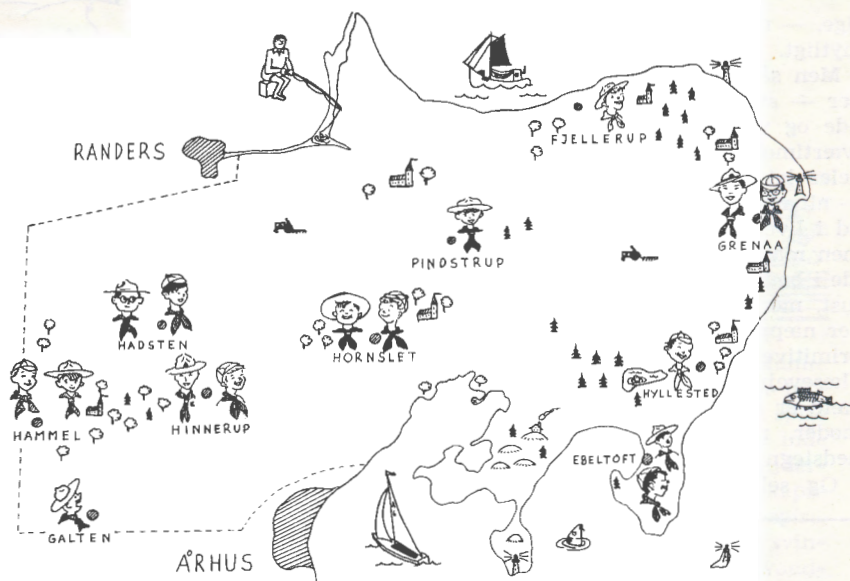
Søren Kannes trop og flok, Grenå.

1. Hyllested flok.

1. Ebeltoft trop og flok.

mer af bladet. Vi benytter gerne denne lejlighed til at fortælle lidt om vor dejlige landsdel og hyggelige division, og starter med at give ordet til MUGGE, som desværre nu er flyttet fra os, men som tidligere i en årrække var TF i Hammel.

-OD-

Når man er spejder på bøhlandet...

På Djursland findes der en division, som meget logisk kalder sig »Djurslandsdivisionen«. Ja, det med logikken skal nu tages med noget forbehold — ikke blot fordi molboerne siges at mangle lidt i den retning, men også fordi næsten en trediedel af divisionen slet ikke bor på Djursland, men fordeler sig i landskabet mellem Århus, Silkeborg og Randers. Hvordan de så er havnet i denne division er ikke godt at vide, men det har jo nok været, fordi man ikke har kunnet hitte ud af, hvor de ellers skulle være. Men prøv blot at spørge gutterne i Galtens, Hadsten, Hammel eller Hin-

nerup, om de ville bryde sig om at høre til andre steder end netop i Djurslandsdivisionen. Aldrig! Der er nemlig noget ganske særligt ved den division, noget uforklarligt landligt og djærvt — og helt forskelligt fra alle andre. Her falder man ikke til efterhånden, nej — her er man faldet, i samme øjeblik man slår sig ned i området. På de kanter er det den naturligste sag af verden, at man cykler 80 km for at kunne deltage i divisionsturneringen, og at et divisionsførermøde varer 4 timer med overnatning, foredrag, instruktioner, sang og skrål! Her bor man så langt fra hinanden, at en jamborette kan afholdes uden udenlandske spejdere. Det var faktisk noget i den retning man gjorde for nogle få år siden, og det blev alle tiders jamborette!

Landlig? Ja, fra små til meget små byer rummer hver sin trop og flok af størrelsesordenen fra 1/2 til 5 patruljer. Med sand optimisme kalder de sig alle »første -trop«, som om ingen kunne tvivle på, at der engang vil komme en »anden« trop i Hinnerup eller Fjeld. Med mellemrum ser man en tropsfører rejse fra byen, og så er foretagendet i fare, måske sygner troppen hen, indtil der pludselig viser sig et nyt føreremne. I mellemtiden figurerer

troppen så på papiret ved hjælp af et tropsråd, for telte og kogegrejre skulle jo gerne blive i byen. Skulle det så vise sig, at den nye tropsfører tilfældigvis slår sig ned i nabo-byen — ja så er det ikke helt utænkeligt, at de bulede gryder alligevel dukker op derovre. Bedst er det, om man kan få den lokale præst, stationsforstander eller brugsuddeler til at tage sig af sagen, så har man som regel sikret sig en fastboende spejderfører i en længere årrække. Heldigvis er det lykkedes så godt, at Djurslandsdivisionen har rekord i førernes gennemsnitsalder. På Djursland kan man altid finde ærværdige spejderførere med mave og spadserestok.

I en sådan by er spejdertroppen noget man regner med og taler om. Den lokale avis forsømmer ikke at meddele, at Panterpatruljen vandt orienteringsløbet i søndags, og at Ole og Søren har gået 40 km-vandringen. Den årlige spejderfest indgår i byens faste traditioner, og her møder trofast hele den ungdom, der resten af året skiftevis deltager i venstre-, højre- og idrætsforeningsballerne på kroen. Alle i byen leverer gevinster til tombola og lotteri, og alle møder de op til festen og køber det hele hjem igen. Mere indviklet end nødvendigt, kan man

Når degnen
tager sig af
sagen —

sige, — men til gengæld ganske gemtligt.

Men så spejderne selv? Sejge jyder — svære i optrækket, men solide og vedholdende? Nej, nærmest tværtimod! Djurslænderne er særdeles lette at begejstre for en ting — alt nyt og spændende bliver ført ud i livet med humør og fantasi — men man gør klogt i at have en ny ide i baghånden. Pyldrede? Nej ikke just, men i forhold til byboerne er der næppe samme trang til det helt primitive, for man har jo natur og blæsevejr nok til daglig. Til gengæld er der nok mere gang i deres møder, mere arbejde med duelighedstegn o.s.v.

Og selve Djursland — alt i en

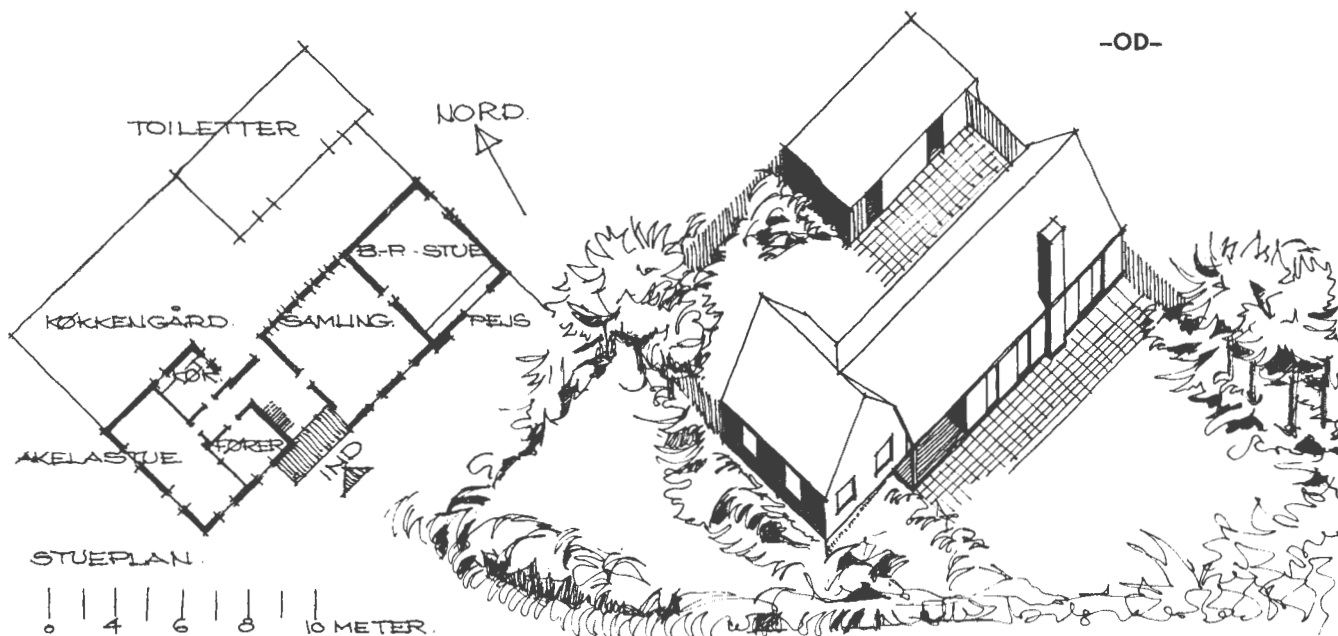
Molboerne
findes stadig
hist og her

håndevending, skove, søer, bakker, heder, stille vige og vildtsomt hav. Der er mange muligheder for at »spejde« på Djursland, og de bliver udnyttet, stol på det!

Og hvis man møder en af gutterne derovre og siger til ham: »I bor jo noget afsides herovre«, vil han svare på ægte jydsk: »Fra hwa'?«

Mugge.

TOGGERBO - HYTTEN.

Djursland division ejer en ejendom på Mols, som vi er vældig glade for og stolte af.

Toggerbo er en lille landsby midt i Mols bjerge. I de senere år er den blevet omtalt som »den døde landsby«. Dette udtryk er opstået ved, at de fleste af husmandstederne nu er forladte, da den magre jord på disse kanter ikke har kunnet give et udbytte der svarede til anstrengelserne.

Men der har været stor efter-

spørgsel efter de nedlagte landbrug. Alligevel er det lykkedes os at erhverve et af dem, idet korpset har købt jorden, der hører til (20 tønder land), mens vi har købt bygningerne, som vi er i fuld gang med at få til at se ud, som det er vist her på tegningen. Når vi er færdige med det, vil vi have et godt samlingssted, der kan huse ca. 50 liggende gæster. Huset skal hovedsageligt bruges til fører-weekends og ulvelejre.

Vi har ganske afgjort fået den

bedst beliggende ejendom, — på det højeste sted med en storslået udsigt ud over Ebeltøft vig til Ahl hage og helt til Samsø. Den tilhørende jord ligger på et stærkt kuperet terræn, der — som sagt — var meget vanskeligt at dyrke, men som er så meget desto bedre til spejderaktivitet, hvilket allerede har udfoldet sig flere gange, og som særligt vil komme til udtryk ved vor divisionsturnering i år, der netop skal placeres ved Toggerbo.

Men kom selv op og besøg stedet.

DEN I LUFTEN *frit svævende* PATRULJE

Kender du SANGSTRUP KLINT? Hvis ikke, kan vi fortælle dig, at det er en ca. 20 meter høj klint, der hæver sig næsten lodret fra havet et sted på Nordøstdjursland, ca. 10 km fra Grenå.

Når du har læst om denne patruljes oplevelser som »bjergbestiger«, skulle du se dig omkring på den egn, hvor du selv bor. Måske har I et lignende sted indenfor rækkevidde, så du kan foreslå patruljen at tage på en tilsvarende tur. I vil da være en mægtig oplevelse rigere. — Men hør nu:

Hvem der egentlig fik ideen til, at patruljen skulle på »bjergbestigning«, husker jeg ikke. Jeg tror, det var Ole. Ligemeget, — vi startede i efteråret på week-end tur — 6 mand høj — vel udstyret med tovværk, skistøvler samt normal lejrudrustning. Skönt det øsregnede, varede det ikke længe, før vi kom i »trit« og kværnede løs på alle de gamle vandresange. Humøret fejlede ikke spor, og efter at vi havde »moslet på« et par timer, kom vi til en landsby, hvor Torsten pludselig fik øje på et ishus. Så kom der fart over feltet.

Det var mørkt, da vi nåede målet, og jeg tror også, at stemningen for at begynde bjergbestigningen nu ikke var den allerstørste. Vi rejste derfor teltet, tændte bål og snart boblede te vandet lystigt.

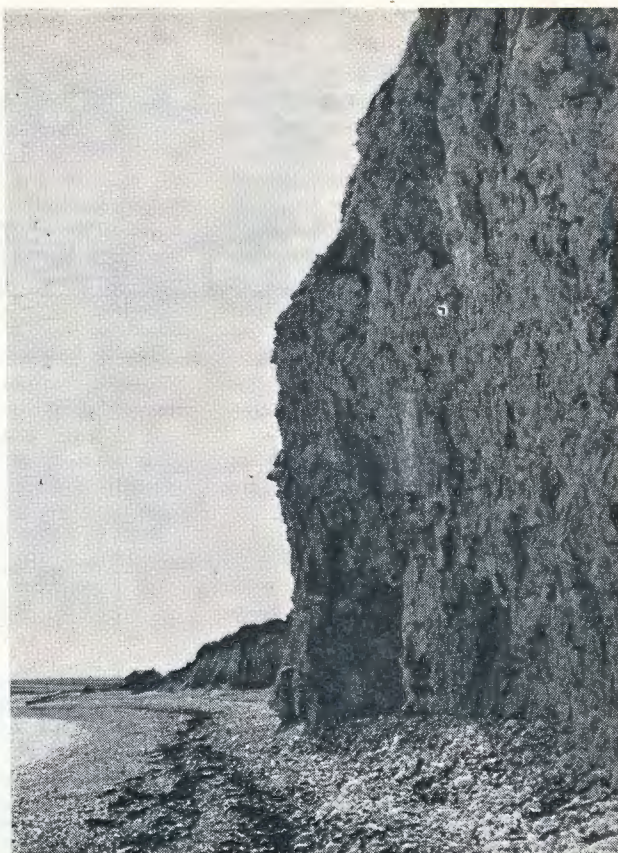
Efter aftensmaden tog vi en tur ned til stranden for at besigtige kalkklinterne, der skulle bruges til næste dags bjergklatring, men på grund af mørket og regntykningen var det begrænset, hvad vi fik at se, og vi travede så tilbage mod lejren igen.

På hjemturen fik vi fat i nogle roer, og hjemme i lejren gav vi os i lag med at lave roelygter. Da vi siden havde beundret hinandens »kunstværker«, vandrede vi i mørket hen til Fornæs fyr, hvor vi i kontrolhuset fik os en hyggelig sludder med fyrpasseren og fik lov til at prøve alle hans kikkerter og se hans journaler.

Søndag morgen stod vi op kl. syv. Efter morgenvask og -mad drog vi afsted til klinten. Da vi nå-

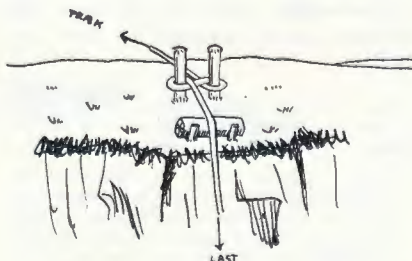
—OD—

Sangstrup
Klint.
Foto:
W. J. Øvlesen

ede denne, slog der os et syn imøde, der uvilkaarligt fik os til at tænke på billeder fra Færøerne. Store bølger drønedes ind imod de tyve meter høje kalkklinter. Havet sydede og brusede.

Oppe på klinten gik vi i lag med at lave nogle solide pæle, som vi slog ned i jorden. — (Vi havde bestemt os for at tage turen nedover, da vi ikke mente det var muligt at forcere de regnvåde og fedtede klinter nedefra). Det var et anstrengende job, da pælene skulle bankes godt ned. Stortovet blev lagt i »låsen«, d.v.s. to tætstående pæle, hvorom tovet blev lagt i et ottetal. Når der så kom træk i tovet, sad det urokeligt fast. Ude ved kanten blev der anbragt en slags »rulle«, således

at tovet ikke blev slidt over. På hver side af »låsen« stod en mand, der skulle holde på tovet, så det kunne løbe igennem låsen.

Endelig kunne nedfiringen begynde. Jens var første mand, og snart var han på vej nedover. Det var slet ikke let. Han gængede og dansede henover kalksiden, og hvis han ikke passede ordentlig på, kunne han let komme til at skrabe sig på den ru kalk.

Opgaven bestod i at fylde et krus med vand fra det oprørte hav og så lade sig hejse op igen. — Vi grinede meget, da vi langt om længe fik hallet Jens op. I kruset var der nemlig ikke ret meget vand, hvorimod Jens selv på det nærmeste var gennemblødt. — Men never mind, — vi skulle jo allesammen prøve, så der var ingen vej udenom. Og stort set gik det os andre, som det var gået Jens.

Ved middagstid travede vi godt trætte, men en stor oplevelse rigere, tilbage til lejren, hvor Ole gik i gang med pandekagerne, mens vi andre hvilede os efter strabadserne. Kl. ca. 15 gik turen igen hjemover.

Henrik.

-SKOV MÆND-

-OD-

MED TO SKOV MÆND PÅ
»HIKE MED FORMÅL«

»Hva« med at tage på hejk i week-end'en?« — Det er Jørgen der spørger Bent — to raske skovmænd i 1. Hinnerup trop.

Bent er straks fyr og flamme, og det ene forslag efter det andet slyn- ges gennem luften: Hvorhen? — hvordan? — hvorledes? —

De bestemmer sig for en tur i en af Djurslands talrige skove — Nor- ringure — og formålet skal være at følge et bøgetræ fra »natur til kultur«.

— og så drog de af sted, og her er nogle udpluk fra deres rapport:

»Vi startede lørdag kl. 15 fra Hin- nerup og kom snart til skoven. Vi fulgte »linen« (den gennemgående vej, som i sin tid blev anlagt af gre- ven på Frijsenborg). Undervejs overraskede vi pludselig et par rå- bukke, der gik og ledte efter føde et stykke inde ad en skovsti. De forsvandt hurtigt med lange elegan- te spring, da de opdagede os. Et kønt syn.

Ved Grevvad bro drejede vi mod syd, og snart var vi i et pragtfuldt kuperet terræn, hvor vi bestemte os for at bygge vores bivuk og over- natte. Der var rigeligt med velegne- de materialer, så det tog os ikke lang tid at stille vores bivuk op (uden brug af snor naturligvis).

Vi lejrede os på et højdedrag og havde en herlig udsigt gennem en slugt med en bæk og en del krat, hvorpå rimen sad i et tykt, hvidt lag.

På vej hertil bevægede vi os ude- lukkende gennem nåleskov, men i morgen drager vi længere mod syd- vest — over i bøgeskovene, for her skal vi jo gøre iagttagelser til det egentlige formål med turen — bøge- træet fra natur til kultur.

Vi blev vækket ved at høre stem- mer! Hvor kom de fra?

Da vi havde fået gnedet øjnene,

NATUR * KULTUR * HVERDAG

opdagede vi et jagtselskab et stykke borte, som øjensynligt holdt råd- slagning. Jørgen løb hen til dem og gjorde dem opmærksomme på, hvor vi lå (for alle tilfældes skyld). Jæ- gerne fortalte at de var på ræve- jagt, og det syntes vi var så spæn- dende, at vi måtte opleve en del af det.

Jægerne placerede sig rundt i ter- rænet, fortrinsvis oppe på højder- ne, og ventede — ventede — ven- tede.

— og så kom Mikkel, og vi op- dagede ham først! Han kom tra- vende nok så fornøjet ud af nogle små graner og løb ned til bækken. Den sjaskede han igennem — løb videre gennem krattet og op af een af bakkerne, hvor han temmelig sik- kert har haft sin hule.

Pludselig rungede et mægtigt knald gennem den morgenstille skov, og i nærheden af os hvinede et par egern af forskrækkelse, og dette knald satte en stopper for Mikkel Rævs udflugt — han var død!»

Ved i forresten, hvordan man flår et dyr og præparerer skindet? Prøv at se på disse teg- ninger — læs teksten og prøv så selv:

1. Mens »Mikkel« endnu er varm skal han flås. Hæng ham op ved bagbenene i så- dan en ramme. Skær skindet igennem langs bugen og ud af undersiden på benene — forsigtigt og ikke for dybt. Pas på, at ind-

voldene ikke falder ud. Hvis ikke skindet løsner sig let, må I hjælpe til med en skarp kniv. (Værst på gamle dyr).

2. Nu skal alle fedt- og kødstumper fjernes fra skindet, og det gøres bedst ved at brede det ud — med hårsiden nedad — på et fast underlag, og så skrabe med en dolk eller et stykke glasskår. Vær meget omhyggelige og forsigtige.

3. Derefter spænder man skindet ud og gnider kødsiden godt ind i pulveriseret alun.

Vi lader det hænge en dag, og giver det så igen en omgang med alun, og så skal det hænge udspændt i det fri indtil det er helt tørt.

Efter denne behandling vil I finde skindet stift og hårdt, men så skal det have en ordentlig »krammetur«. Det skal rulles og gni- des mellem hænderne, og til slut får I et læk- kert skind, der kan anvendes til utallige ting, f. eks. udsmykning i patruljelokalet — moc- casiner — dolkeskeder og meget mere. — God fornøjelse.

2

Vi fortsætter med rapporten fra Jørgen og Bent

»Fra lejren drog vi over mod bøgeskovene. Vi stødte først på et stykke med nyplantninger, der var indhegnet af dyrehegn. De små bøgplanter så meget ensomme og forladte ud, som de stod der i den hårde, frosne jord. Det var svært at forestille sig, at en sådan lille plante ville vokse op og blive et stort træ som de giganter, der stod i nærheden.

Mens vi fredeligt går rundt og betragter de høje, majestætiske træer, hører vi pludselig en syngende lyd. Vi er straks klar over, at det er skovhuggeren, som er i færd med at fælde et af skovens stolte træer. Vi iler afsted i retning af lyden, og inden længe når vi dertil, hvor en skinnende gul motorsav ubarmhjerligt gnaver sig igennem træets ved — styret af en skovhugger. Træet

knager allerede i stammen, og til sidst styrter det mod jorden med et ordentligt brag — lige så jorden ryster. Kolossens frodige liv i skoven er forbi.

Efter afgreningen bliver kævlen — ved hjælp af en traktor — bugseret ud til en mere tilgængelig plads. (Før traktorernes tid blev stammerne trukket af store, muskuløse heste — Belgiere). — Der var næsten ikke den kolos, som denne trofaste arbejdskammerat ikke kunne rokke.

En stor lastvogn henter kævlerne og kører dem til savværket. Vi er så heldige at komme med i førerhuset, og får også lov til at komme med ind på savværket og studere fabrikationen nærmere. Det er hovedsageligt træskofabrikation vi får

Der fabrikeres flere forskellige typer træsko. Den mest kendte er vel nok BAZAR træsko, som hovedsageligt sælges i nord- og vestjylland. Den laves udelukkende af træ, og en stor del af arbejdet er håndarbejde (udhulning m.m.).

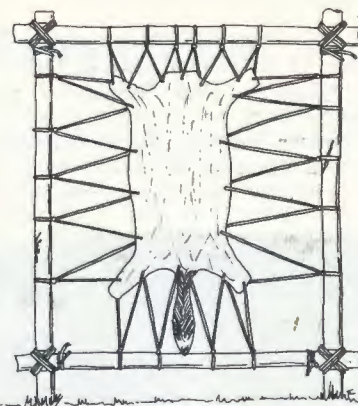
Den mest almindelige model er LÆDERKAP, som bruges af alle.

En anden kaldes FLADE og bruges hovedsageligt af landmænd og håndværkere ved udendørs arbejde.

Ligeledes med den næste model, der hedder KLAMP.

HOLLANDSK MODEL hedder den næste, som er en god eksportvare til Holland. Læg mærke til den brede hæl.

Endelig er der SVENSK TØFFEL, som hovedsageligt bruges af kvinder på sygehuse og lignende steder. Bemærk den ret høje hæl.

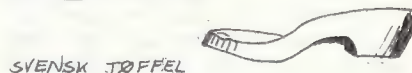
3

at se, men det bliver også spændende.

Først bliver bøgestammen parteret i passende stykker, og det viser sig, at næsten $\frac{1}{2}$ af træet går til brænde. Pr. samlebånd føres træstykkerne nu hen til den første maskinsav, hvor en arbejder lægger en skabelon på, og meget hurtigt er en del træ savet væk, så træskoen allerede begynder at tage form. Samlebåndet fører træstykket videre fra proces til proces indtil den færdige træskobund er tilbage. Dog skal træskobunden til allersidst ind i en ovn, hvor fugtigheden fratages den ved hjælp af damp med 3 atmosfæres tryk i to perioder på hver 20 minutter.

Nu er træskoen klar til at blive sendt til læderfabrikken for at få monteret overlæderet.

Her på Hinnerup træskofabrik fremstilles 1500 træsko om dagen, og for at producere så stort et antal må 21 middelstore træer skæres op hver dag.

Drivkraften til hele fabrikken leveres af en dampmaskine (høj- og lavtryks) fra 1919. Der fyres med savsmuld, og maskinen trækker to dynamoer, der leverer al den elektricitet, der skal bruges.

Ikke alle bøgestammerne bliver

skåret til brug for træskofabrikation. En del bliver også savet ud til hegnspæle eller jernbanesveller. Det er især træ med mange knaster, for det har svært ved at flække, efterhånden som det bliver udsat for regn og tørre perioder.

Vi sagde pænt tak til savværksejeren for den interessante gennemgang og drog hjemad. Vi syntes det havde været en meget udbytterig week-end, og vi fik en vældig lyst til at sætte os grundigere ind i det store stof, der omhandler træer og deres anvendelsesmuligheder.

FØRSTE SØNDAG efter fuldmåne

Vi bliver klar over, at vi er helt tilbage i den tid, hvor man ikke regnede dage og måneder ud efter solen, men efter månen, når vi skal finde ud af, når det er påskedag. Det er nemlig første søndag efter første fuldmåne, efter forårsjævndøgn. Det lyder lidt indviklet ja. Men prøv at lægge mærke til det i år, for det er til at finde ud af. Forårsjævndøgn er den 21. marts. Første fuldmåne er den 9. april.

Når påsken spiller så stor en rolle for os, skyldes det, at her møder vi det store drama i Jesu liv.

Det begynder egentlig så hyggeligt med et lille gæstebud med gode venner. Her tager Jesus et brød, brækker det i stykker og deler det ud blandt sine venner, og han tager et bæger med vin, og deler det med sine gæster. Så beder han dem om at gentage dette til minde om ham. Se det var *Skærtorsdag*. Og I ved sikkert, at kristne hele verden over

samles ikke alene Skærtorsdag, men hver søndag oppe ved alteret i vor kirke. Her modtager man brød og vin, som Jesus bad os om det. Her understreges, at vi trods alt det vi kan være uenige om, og så forskellige vi end kan være, dog hører sammen i troen på, at Jesus Kristus, vor frelser, er usynlig til stede, som den der virker inderst inde i et menneskesind, og som ønsker også os som sine gæster. — Så blev Jesus Kristus dømt og Pilatus stadfæstede dødsdommen — af menneskefrygt.

Nu nåede man frem til *Langfredag*. De tre kors blev rejst der udenfor Jerusalems mure på Golgatha højen. Prøv engang med eftertanke at læse Kingos dejlige salme »Gak under Jesu kors at stå«. Her har vi de syv Jesu ord fra korsfæstelsen, lige fra det øjeblik da Jesus *storsind*et som han er beder for sine fjender, og til han kan sige det

»Fader i dine hænder befaler jeg min ånd«, *gudshengiven* som Jesus var det. Læg mærke til i salmen, hvor hvert af Jesu-ordene har noget at sige os også i dag.

Vi har vel nok en tilbøjelighed til nu at lægge stor vægt på Jesu lidelse. Så meget måtte Jesu gå igennem for vor skyld.

I oldkirken stod korstegnet mere som et sejrstegn. Når I en dag kommer ind på Nationalmuseet, så gå hen og se de ældste krusifikser f. eks. det fra Odder kirke. Jesus har ikke tornekrone, men kongekrone, og man har mest følelsen af, at han står på korset og velsigner de der knæler neden for alteret.

Det er lyset fra *Påskedag*, der virker ind på den kunstner, der har formet den korsfæstede frelser.

Kunstneren har tænkt på Jesus Kristus som sejrsvinderen over død og djævl.

Det er jo det, der møder os i påskemorgenens budskab, da disciple, der var skræmte, og inderlig bedrøvede og usikre fik hilsenen »*Den Jesus I søger er ikke her, han er opstanden*«.

Dette budskab forvandlede dem, så de med frimodighed drog ud i verden for at sige: Gud den almægtige oprejste Jesus Kristus fra de døde. Og vi skal opstå.

Fritz Lerche.

Hyltebjerg kirke,
Vanløse

På kirketur I STORBYEN

Af STEFF

Tre raske piger.

Dette her går ikke, sagde man i kirken. Vi må gøre noget. — »Byg små kirker, mange. Del de store sogne. Lad en præst få en lille træbarak eller en anden bygning i en baggård at tale i,« sagde en ung præst på et stort møde i København i 1886. Disse tanker fængede i tre unge piger, der var med på mødet. De følte ordene som et kald. De holdt råd. De sendte opråb til Danmarks kvinder om at give bidrag til opførelse af små kirker, og deres ide slog an. I 1889 kunne en lille baggårdskirke indvies i udkanten af et af Københavns største og fattigste sogne, og en ung og energisk præst gik i gang med arbejdet ud fra den. Den lå — og den ligger der for resten endnu — i Blågårdsgade nr. 40 over gården.

Mange andre arbejdede på spørgsmålet om kirkesagens fremme i København. Her er et eksempel: I 1894 skulle en præst på Østerbro have sølvbryllup. »Lad os give ham en ny kirke i sognet!« sagde man. Og tro mig: på sølvbryllupsdagen fik han overrakt 43.000 kr. til en ny kirke. Flere bidrag kom til. I 1896 blev den nye kirke, Sionskirken, indviet.

Det københavnske kirkefond.

Samme år var det, at dette arbejde på kirkesagens fremme i København resulterede i stiftelsen af Det københavnske Kirkefond. Dets mål var at få København dækket med kirker i sogne af en passende størrelse. Og dette store mål er stort set nået. Det blev en spændende og ofte morsom historie. Hvad mener I om, at man engang købte en berygtet dansebule på Vesterbro og omdannede den til kirkesal, at man engang opfordrede alle kvinder i Danmark, der hed Anna til at give bidrag til en kirke, der skulle hed-

(fortsættes side 72)

En kirke skal være gammel. Det synes de fleste da. Den gamle hyggelige landbykirke med den idylliske præstegård.

Men ved du

— at der i vort århundrede alene i København er bygget omkring 45 kirker,

— at der er næsten lige så mange »kirkesager« i gang i Københavns omegn,

— at der er bygget og vil blive bygget nye kirker i mange provinsbyer (Århus, Randers, Skive, Esbjerg, Nakskov, Odense o.s.v.),

— at vort århundrede i høj grad bliver et kirkebyggeriets århundrede.

Det begyndte i København, fordi byen voksede så voldsomt i forrige århundrede.

I 1840 havde København 120.000 indbyggere. Allerede i 1890 var den oppe på 312.000. I 1906 var indbyggertallet steget til 426.000. I dag er Storkøbenhavn jo en millionby.

Kæmpesogne.

Denne vækst af storbyen førte med sig, at kirkesognene blev kæmpestore. Omkring 1890 havde mange sogne fra 50.000 til 70.000 indbyggere, således havde Johannes sogn på Nørrebro over 70.000 beboere. Det er klart, at det kirkelige arbejde blev helt uoverkommeligt og uoverskueligt. Man holdt »bunkebryllupper«, døbte børn på »samlebånd«, holdt »massebegrovelser«. — Der var hverken præster eller kir-

ker nok. Se her, hvad der kunne foregå en søndag i 1895 i en af disse store sogns kirker:

Kl. 9,30: Gudstjeneste.

Kl. 11,30: Jordpåkastelse (6 børn).

Kl. 12,00: Dåb af 8 børn.

Kl. 12,30: Dåb af 8 børn.

Kl. 13,00: Vielse af 7 par.

Kl. 13,30: Vielse af 1 brudepar.

Kl. 14,00: Dåb af 8 børn.

Kl. 14,30: Vielse af 2 par.

Kl. 15,00: Vielse af et par.

Kl. 16,30: Igen en brudevielse.

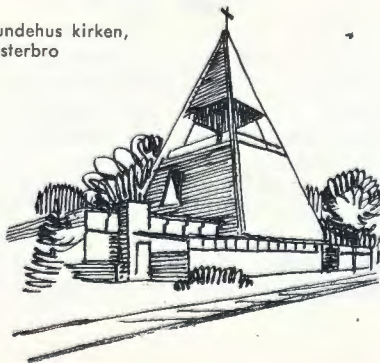
Kl. 17,00: Dåb af 3 børn.

Kl. 17,30: Aftengudstjeneste.

Modstand mod kirken.

Samtidig med byens vækst voksede også en stærk modstand mod kirken frem. »Det moderne gennembruds mænd« hed nogle mennesker, som kæmpede mod kirkens indflydelse og betragtede den som en reaktionær størrelse, man måtte bekæmpe. Den voksende arbejderbevægelse blev kirkens bitre og skarpe modstander. »Vi vil se den sidste kapitalist hængt i den sidste præsts tarme.«

Lundehus kirken,
Østerbro

2.

SPISEBORD, KØKKENBORD
BRÆNDESKJUL M.M.

Vi håber, at I har haft glæde af artiklen i marts-nummeret, og at I, selv om lejrmulighederne jo ikke har været de allerbedste endnu, har studeret vore små tips for at prøve dem, når det nu for alvor går løs med årets lejr sæson.

Som lovet vil vi denne gang fortælle om nogle af de større lejrarbejder, man kan gå i gang med i en sommerlejr eller anden lejr af længere varighed.

Som hovedregel for alt arbejde med lejrarbejder gælder, at man først skal gøre de grundlæggende arbejder færdige. Det var dem, vi omtalte i den første artikel: bålpladsen, huggepladsen og affaldshullet. Når man har lavet dem, kommer turen til de øvrige; der er mange, for eks. brændeskjul, grydestativ, høkasse o.s.v., men lad os plukke et par enkelte stykker ud af mængden og fortælle lidt om vore erfaringer med at lave dem. Prøv at lave dem solidt og godt, så kan I også finde ud af at lave andre lejrarbejder i topklasse.

GÅRDET I FJELDET

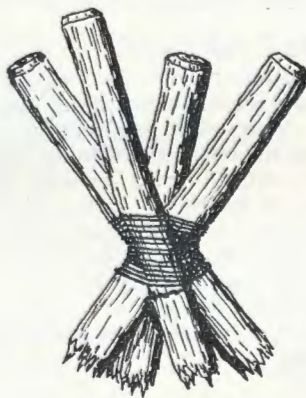
Så læs denne artikel! Instru

Et simpelt grydestativ.
Gryderne skal altid være rengjorte,
når de står her.

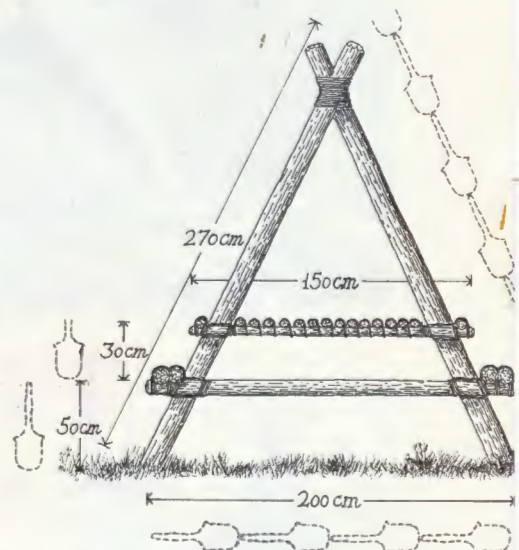
SPISEBORD

Til enhver nogenlunde velassorteret spejderlejr hører et spisebord, hvor patruljens medlemmer kan indtage deres måltider uden at få jord og græs med i maden. Spisebordet kan have mange forskellige former og størrelser, alt efter patruljens smag og behov. Når der derfor her omtales et »firkantet« eksempel (se tegningen), skyldes det, at det er af en meget simpel konstruktion, der ikke kræver overvældende mange materialer, og at der kan sidde et ret stort antal personer i forhold til bordets størrelse.

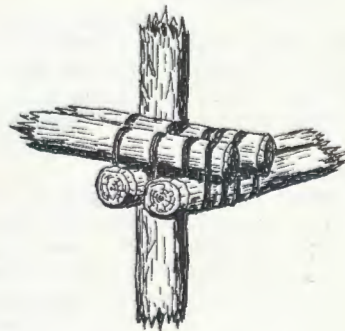
Til bygningen kræves fire kraftige lægter på godt og vel 2,5 meters længde, 12 noget kortere og knapt så kraftige stænger og et mere eller mindre ubestemt antal tyndere grene til bordpladen.

Den almindelige besnøring, der holder de fire lægter sammen i toppen (se tegning) laves på jorden, inden de fire ben rejses og spredes ud. Denne besnøring skal være stram og solid, således at bordet ikke senere kan give sig. Man kan iøvrigt selv regulere, hvormange siddepladser, der skal være, ved at forandre de otte tværpindes læng-

de. Endvidere må man prøve sig lidt frem med afstanden mellem siddepinde og jord og mellem bordpladen og jorden. Resultatet skulle jo nødigt blive sådan, at man skal stå op for at spise af tallerkenerne, thi det var jo ikke netop meningen med et spisebord. — Vi fandt endvidere ud af, at en siddepind var for lidt, — erfaringerne viste, at to var nødvendige, hvis man skulle sidde behageligt.

KØKKENBORD (med flueskab).

Når man går i gang med at lave et køkkenbord, må man ved placeringen af det på lejrpladsen, tænke på dets formål. Det skal stå så langt

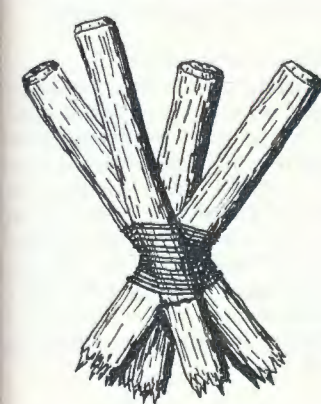
GÅR DET I FISK FOR DIG

Så læs denne artikel! Instruktionsserie om Lejrarbejde

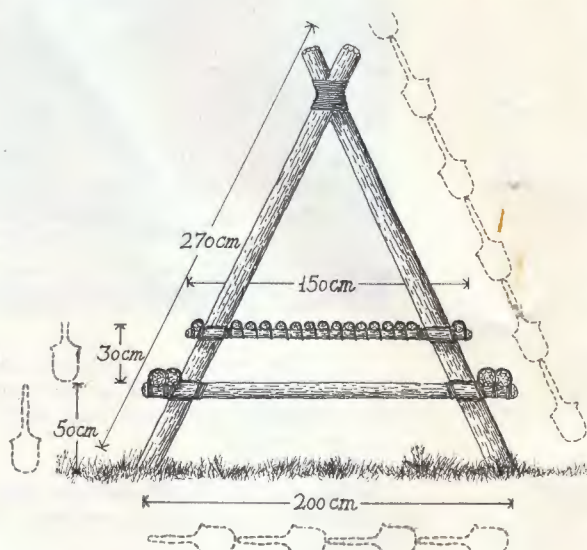
Opstillet grydestativ.
Jærne skal altid være rengjorte,
de står her.

SPISEBORD

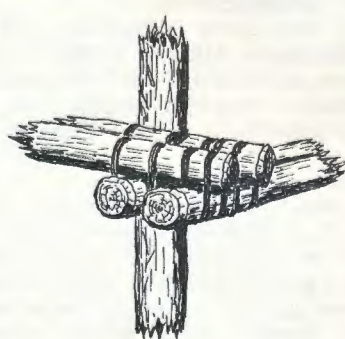
Til enhver nogenlunde velassorteret spejderlejr hører et spisebord, hvor patruljens medlemmer kan indtage deres måltider uden at få jord og græs med i maden. Spisebordet kan have mange forskellige former og størrelser, alt efter patruljens smag og behov. Når der her omtales et »firkantet« eksempel (se tegningen), skyldes det, at det er af en meget simpel konstruktion, der ikke kræver overbeholdende mange materialer, og at der kan sidde et ret stort antal personer i forhold til bordets størrelse. Til bygningen kræves fire kraftige lægter på godt og vel 2,5 meters længde, 12 noget kortere og meget stærke stænger og et mellem eller mindre ubestemt antal tynne grene til bordpladen.

Den almindelige besnøring, der ligger der de fire lægter sammen i en firkant (se tegning) laves på jorden. Når de fire ben rejses og spredes ud, laves den besnøring, der skal være fast og solid, således at bordet ikke kan give sig. Man kan eventuelt selv regulere, hvormange bordpladser, der skal være, ved at ændre de otte tværpindes længde.

Endvidere må man prøve sig lidt frem med afstanden mellem siddepinde og jord og mellem bordpladen og jorden. Resultatet skulle jo nødtigt blive sådan, at man skal stå op for at spise af tallerkenerne, thi det var jo ikke netop meningen med et spisebord. — Vi fandt endvidere ud af, at en siddepind var for lidt, — erfaringerne viste, at to var nødvendige, hvis man skulle sidde behageligt.

KØKKENBORD (med flueskab).

Når man går i gang med at lave et køkkenbord, må man ved placeringen af det på lejrpladsen, tænke på dets formål. Det skal stå så langt

fra bålet, at maden ikke bliver fyldt med aske og kokken ikke bliver røgforgiftet under sit samfundsnyttige arbejde. Ligeledes må det tilrådes, at køkkenbordet står lige i nærheden af grydestativet, eller — endnu bedre — er kombineret med dette, idet man så har gryderne lige ved hånden, når de skal bruges. Det ideelle køkkenbord bør også have hylder under selve bordpladen, så fugt ikke trænger fra jorden op i madvarerne. I alt for mange spejderlejre ser man, at madvarer opbevares på jorden under telthalvtaget, ofte helt utilstrækkeligt emballeret mod fugt og jord. Det er dårlig lejrhygiejne og økonomi. Maden bliver snavset og væmmelig, ja i flere tilfælde endog ødelagt af fugt, så den er ubrugelig. — Hvis man er rigtig smart, forsyner man køkkenbordets nederste »etage« med et indbygget flueskab. Det er en god ide, specielt i en sommerlejr, og kan nemt laves med et stykke gaze, se billedet.

Køkkenbordets ben er jo fundamentet i lejrarbejdet. Enhver kan derfor se det praktiske i, at disse placeres solidt. Forinden benene sættes i jorden, må man opmåle og lave indhak til bordpladen, tværstivere, hylder m.m. Man graver da huller til 4 eller 6 ben, ikke for brede, men dybe — helst en spadelængde eller mere. Deri stilles benene, og jorden stemples hårdt ned om dem. Derefter hamrer man pæ-

lene endnu læs, så bordet står fast og solid. Ligeledes må det tilrådes, at køkkenbordet står lige i nærheden af grydestativet, eller — endnu bedre — er kombineret med dette, idet man så har gryderne lige ved hånden, når de skal bruges. Det ideelle køkkenbord bør også have hylder under selve bordpladen, så fugt ikke trænger fra jorden op i madvarerne. I alt for mange spejderlejre ser man, at madvarer opbevares på jorden under telthalvtaget, ofte helt utilstrækkeligt emballeret mod fugt og jord. Det er dårlig lejrhygiejne og økonomi. Maden bliver snavset og væmmelig, ja i flere tilfælde endog ødelagt af fugt, så den er ubrugelig. — Hvis man er rigtig smart, forsyner man køkkenbordets nederste »etage« med et indbygget flueskab. Det er en god ide, specielt i en sommerlejr, og kan nemt laves med et stykke gaze, se billedet.

BRÆNDESKJUL

Det vigtigste i lejrarbejdet er, at det er vedligeholdt. Tidligere ligger brændesommerlejr med et brændeskjul, der var gravet ned i jorden. En fordybning, der blev lavet fra bålet, så man kunne tørre det halv-

Detailtegning af køkkenbordet med flueskab.

Læg mærke til de lægter, der går på køkkenbordet fra hjørne til hjørne. De sikrer, at bordet står fast.

FOR DIG?

ktionsserie om Lejrarbejder

fra bålet, at maden ikke bliver fyldt med aske og kokken ikke bliver røgforgiftet under sit samfundsnyttige arbejde. Ligeledes må det tilrådes, at køkkenbordet står lige i nærheden af grydestativet, eller — endnu bedre — er kombineret med dette, idet man så har gryderne lige ved hånden, når de skal bruges. Det ideelle køkkenbord bør også have hylder under selve bordpladen, så fugt ikke trænger fra jorden op i madvarerne. I alt for mange spejderlejre ser man, at madvarer opbevares på jorden under telthalvetaget, ofte helt utilstrækkeligt emballeret mod fugt og jord. Det er dårlig lejrhygiejne og økonomi. Maden bliver snavset og væmmelig, ja i flere tilfælde endog ødelagt af fugt, så den er ubrugelig. — Hvis man er rigtig smart, forsyner man køkkenbordets nederste »etage« med et indbygget flueskab. Det er en god ide, specielt i en sommerlejr, og kan nemt laves med et stykke gaze, se billedet.

Køkkenbordets ben er jo fundamentet i lejrarbejdet. Enhver kan derfor se det praktiske i, at disse placeres solidt. Forinden benene sættes i jorden, må man opmåle og lave indhak til bordpladen, tværstivere, hylder m.m. Man graver da huller til 4 eller 6 ben, ikke for brede, men dybe — helst en spadelængde eller mere. Deri stilles benene, og jorden stemples hårdt ned om dem. Derefter hamrer man pæ-

lene endnu længere ned, indtil de står fast og solidt og — ikke at forglemme — lodret. Eventuelt kan kiler slås i for at støtte. Højden af bordpladen skal normalt være ca. 80 cm fra jorden, så der ikke — selv under de kraftigste regnskyl — slås snavs op i kogekarrene. I pindene til bordpladen, hylderne m.m. skal der laves flade og tilstrækkeligt store indhak, så pindene ikke ligger og ruller rundt. Uden indhak vil de rulle, selv om de er surret fast med et bændsel, — og det er ikke videre heldigt, når man står og laver mad.

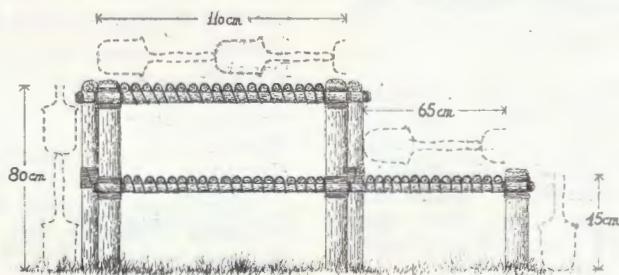
BRÆNDESKJUL

Det vigtigste ved et brændeskjul er, at det er vandtæt, og at der altid ligger brænde i det. I vor sidste sommerlejr eksperimenterede vi med et brændeskjul, hvorunder der var gravet en særlig *fyrgrav*, d.v.s. en fordybning, hvori vi lagde gløder fra bålet, så varmen herfra kunne tørre det halvvåde brænde, vi hav-

Denne artikel-serie er skrevet, tegnet og tilrettelagt af patruljeførerne i en københavnsk trop.

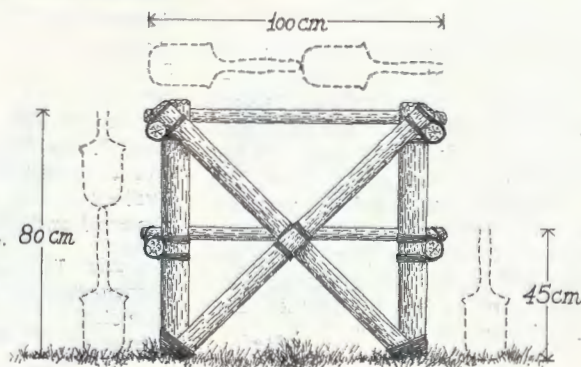

de samlet. (I husker sikkert sommeren 1962!). Det var nu ikke nær så praktisk en ide, som den var morsom, for gløderne gik hurtigt ud, og gav ikke megen varme til tørring fra sig, så vi kan ikke ligefrem anbefale ideen, men giver den dog hermed videre til eksperimentalt

Detailtegninger af køkkenbordet med flueskab.

Læg mærke til de lægter, der gør på kryds fra hjørne til hjørne. De sikrer, at bordet står solidt.

Brændeskjul med inddeling til tre forskellige tykkelser brænde.

indstillede patruljer. Inde under brændeskjulet skal hullet til fyrgraven i så fald ikke gå helt ud til siderne, men hele tiden holdes et stykke indenfor. En 8—9 friske tværstænger danner loft over fyrgraven og hindrer det rigtige brænde i at falde ned.

— Men det er nok sikrere at holde sig til et af de »almindelige« brændeskjul, og det er derfor et sådant, vi har skitseret for jer her. Lav inddelinger inden i skjulet til de forskellige brændetykkelser, men husk først og fremmest at sørge for, at det gøres vandtæt. Grandæknningen skal udføres akkurat som grangrenene sidder på træerne, idet vandet da løber af skjulet.

Der kunne nævnes mange andre lejrarbejder, men pladsen tillader os desværre ikke mere i denne omgang. Vi vil hermed ønske jer alle en god lejr sæson og håbe, at I kan

Bemærk rigtig rækkefølge af lejrarbejder: Huggeplads — brændeskjul — bålplads.

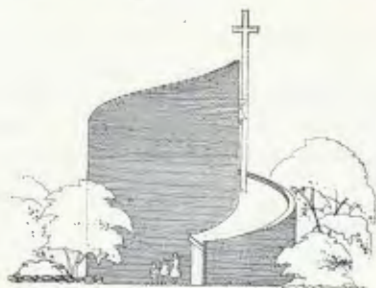
få nogen glæde af de små tips, vi i al beskedenhed har dristet os til at komme med her.

Uglerne.

PÅ KIRKETUR I STORBYEN

(fortsat fra side 69)

de Anna-kirken, (den ligger på Nørrebro), at man opfordrede ungdom i Danmark til at bygge Ungdommens kirke i København, (den blev indviet i 1942).

Børnebyens rundkirke, Rødovre

I dette forår vil frimærkekirken i Utterslev blive indviet. Den kaldes sådan, fordi en stor del af pengene til den er kommet ind ved salg af brugte frimærker. I børnebyen i Rødovre ligger den lille skønne rundkirke og venter på at blive indviet.

Den levende kirke.

Nej, kirken er ikke gammel, den er ny. Den skal være levende. — Det er påske i denne måned. Påsken fortæller, at Gud er livets Gud. Han sejrer over ondskab og død. Det har han vist os i Jesu opstandelse. Det er velsignelsen og glæden i vort liv. Med dette velsignelsens ord må kirken være iblandt os. Derfor må der bygges nye kirker. De er ligeså nødvendige som skoler, biblioteker, supermarkeder, biografer.

Steff.

LANDSSKOVMANDS-TURNERINGEN

Som meddelt i sidste nr. af Spejdernes Magasin følger denne gang inddelingen til landsskovmandsturneringen. For at lette oversigten er kun divisionerne nævnt.

Område I (leder: Erik Duch).

Århus Bjerg
Århus Dal
Århus Skov
Steen Blicher
Djursland
Nørrejske
Vestjyske
Nordvest

Område II (leder: Svend Buhl).

Odense
Danehof
Nordvestfyn
Valdemar Sejlr
Græense
Hærulf
Vesterhav
Ejer Bavnehøj

Område III (leder: Poul Erik Johansen).

Amagerland
Axelstad
Sundby
Sønderbro
Skjalm Hvide
Rolf Krake
Svend Gønge
Sydhav
Vestsjælland

Område IV (leder: L. P. Helmer Jørgensen).

Brønshøj
Harrestrup

Heimdal
Hertug Knud
Absalon
By
Frederiksberg
Godthåb
Valby-Hvidovre
Vesterbro
Nyboder
Søborg
Østerbro
Bernstorff
Dyrehave
Lyngby
Sorgenfri trop
Søllerød
Kronborg
Frederiksborg
Bornholm

Endvidere påregnes deltagelse fra Dansk Spejderkorps, Sydslesvig, der deltager i område II.

SØSLAGET på DJURSLAND

Se engang på dette kort. For det første viser det beliggenheden af alle Djurslands mange herregårde, (hvor mange er der på *din* egn?), og for det andet beretter det om en meget pudsigt episode.

Med kortet har vi skruet tiden over 1000 år tilbage, hvor landskabet så anderledes ud end nu. Alt det prikkede på kortet var således vand på det tidspunkt. Derfor kan vi berette om noget så sælsomt som et søslag på Djursland. Vi ved godt, at det lyder som en bedre molbohistorie, men den er god nok, hvilket vil fremgå af følgende:

Kolindsund, som nu er ganske ud-tørret og består af marker og enge, gik i oldtiden som et bredt vand, et virkeligt sund, tværs gennem hele Djursland. Et par gange i meget gamle tider har det ført til regulære søslag helt derinde, hvor der nu er marker og landsbyer.

Det første af disse søslag stod i året 1060, og førtes mellem den danske konge, Svend Estridsen, og Nor-

ges konge, Harald Hårderåde. Efter en rejse til Konstantinopel indtog Harald Hårderåde hele Norge og vendte sig derpå mod Danmark. Svend Estridsen skyndte sig i hast at samle jyderne til kamp imod kong Harald, men lykken stod ham ikke bi, og han tabte slaget ved Djursåen.

Om en anden træfning i Djursåen mellem Valdemar den Store og den norske konge, Erling Skakke, i året 1165 fortælles, at danskerne havde været på plyndringstogt til Norge og havde ranet vidt og bredt. Erling samlede i hast nogle skibe og satte efter danskerne, der allerede var på vej hjemad. Da nordmændene kom til Djurså, fandt de danskerne, og resultatet blev også denne gang en norsk sejr.

Om disse kampe i Djursåen har man siden fundet mange minder, idet der — efter tørlæggelsen af Kolindsund — flere gange er opgravet våben, som man mener at kunne henhøre til denne tid.

HERREGÅRDE

og damespøgelser

Spredt ud over landet ligger en lang række herregårde, men mon vi ikke har særlig mange her på Djursland? Det er vi imidlertid ikke spor kedede af, for de smukke bygningsværker pynter i landskabet.

Vi havde gerne gennemgået alle Djurslands herregårde hver for sig; — det tillader pladsen desværre ikke, men vi vil gerne med denne lille side opfordre landets spejderpatruljer til også at interessere sig for de herregårde, der ligger netop på deres egn. Der skal nok allevegne være en indenfor rækkevidde, som I kan besøge. Og det er slet ikke noget dårligt mål for en patruljehejk. For det første giver herregårdene et glimrende billede af arkitekturen og de forskellige stilarter, især renaissance og baroktiden, og for det andet knytter der sig altid noget historisk til stedet. Man får således næsten altid levedejgjort et stykke Danmarkshistorie.

Foruden det korrekte historiske, kan der også opspores mange bloddryppende og spændende historier, sagn og legender, om heftige kampe, om riddere galoperende over vindebroen, om hovedløse ånder, raslende lænker og blå damer, der dukker op ved midnatstide og får hårene til at stritte på eventuelle gæster.

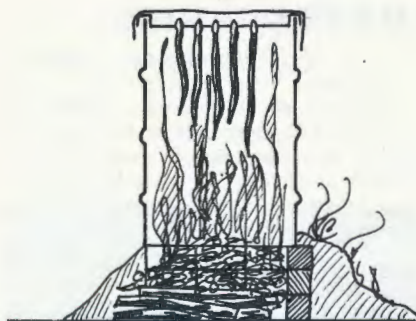
Efter en veltillrettelagt patruljetur til en eller flere herregårde er du sikkert oplagt til at prøve:

»Herremandens livret«.

Hvad der skal bruges: 1/2 kg flæske-kød, margarine, carry, salt, ris, ca. 50 gr saltede jordnødder, rosiner.

Hvordan det skal gøres: Carryen svitses i margarine sammen med kødet, der er skåret i småstykker. Vand hældes ved, og det småkoger i 1/2 time. Salt og jævning kommes i gryden, og tilsidst hældes jordnødderne i. Løse ris blandet med rosiner spises til.

NB. Retten bliver bedst, hvis den laves, når klokken er 24, og månen er fremme.

PATRULJENS EGET

-OD-

ÅLERYGERI

Hvis patruljen har været så heldig at fange nogle ål med tykkelse som en tommelfinger og opefter, vil I kunne sætte røget ål på menuen.

Ålene renses og gnides med groft salt til al slim er borte, hvorefter indvoldene fjernes, husk nyren bag gattet. Ålene er nu parate til at hænges op i jeres nye røgovn, som I har lavet efter skitsen ved hjælp af mursten og en gammel olietønde, der er åben i begge ender. Fiskene anbringes på et stykke ståltråd, der stikkes igennem lige bag hovedet, således at ålene hænger lodret ned i tøndens.

De første fem minutter holdes frit udtræk fra tøndens, herefter lukker I for tøndens med en våd sæk eller lignende, hvorved temperaturen stiger til ca. 80°; dette er vigtigt, fordi fisken delvis skal steges i deres eget fedt. Pas på at temperaturen ikke bliver for høj, da skindet ellers revner.

Efter 1/2 time eller mere alt efter ålenes tykkelse lægges et lag friske brændenælder ovenpå det svagt brændende bål, hvorved der udvikles en kraftig røg, som efter ca. en 1/2 times forløb vil have givet jeres ål en gedigen og pikant smag.

God appetit!!!

PÅ SPORET AF FORTIDEN

Med en Djursland patrulje på »ARKÆOLOGISK HEJK«

-OD-

Ja, det lyder unægteligt noget videnskabeligt, og der er måske ikke noget at sige til, at man virrede noget med hovedet i patruljen, da det på et møde blev foreslået, at vi skulle tage på en arkæologisk hejk.

Forslaget kom fra en fyr, hvis storebror er en ivrig amatørarkæolog, hvilket altså også er smittet af på lillebror, der nu gerne ville have hele patruljen med ud til et oldtidsfund. — Efterhånden som man drøftede ideen og holdt ordet »arkæologi« lidt i baggrunden, mens man i stedet talte om stenøkser, pilespidser, bopladser o.s.v., viste det sig, at hele patruljen i grunden havde vældig mod på at komme ud at stifte nærmere bekendtskab med sådan noget. Næsten alle havde på et eller andet tidspunkt fundet sten, der havde vist sig at være forarbejdede på den ene eller anden måde af vore forfædre i oldtiden, og det lød jo spændende, at man nu kunne tage på en tur, hvor man stort set ikke ville bestille andet end granske i forfædrenes liv og levned.

Ideen blev altså vedtaget, datoen bestemt, og stedet fastlagt til *Tustrup Gravene*, der er det mest be-

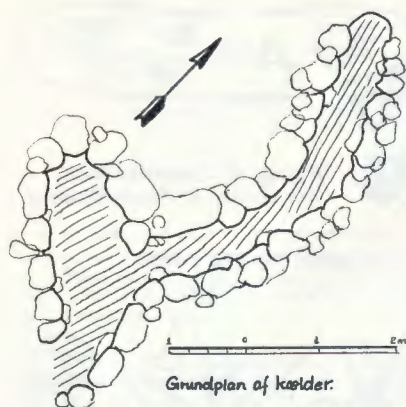
mærkelsesværdige fund i Djursland. Patruljen gik i gang med at skaffe sig al mulig viden om stedet, og man fik storebror til at tage med som sagkyndig bistand.

GRAVPLADSEN VED TUSTRUP

Nordligst på Jyllands »næse« ligger landsbyen *Tustrup* (ikke at forveksle med den noget sydligere liggende stationsby *Trustrup*). Her gemmer sig en yndig plet — et skjult sted, som dog ligger nær alfarvej — en gruppe oldtidsminder, som hører til vore allerinteressanteste. De er nu undersøgt og istandsat. Det lønner sig at opsøge dem.

Trods mere end 100 års arkæologisk gravningsvirksomhed hænder det endnu, at man støder på ukendte former for oldtidsminder. Således afdækkedes ved *Tustrup* i sommeren 1954 en *stenbygget kultbygning* — et tempel — fra stenalderen.

Det ligger i centrum af en halvbue, der udgøres af tre stengræve: et fritstående dyssekammer, en jættestue med bikammer og en runddysse. Tempelfundet førte med sig, at Forhistorisk Museum lod alle gravene på pladsen udgrave og re-

staurere. Undersøgelsen viste, at hele pladsen var anlagt for mere end 4000 år siden. Efter restaureringen er den lyngbevoksede plads, hvorpå gravpladsen ligger, blevet fredet, så alt nu får lov til at ligge uberørt som et storslået monument over de første danske bønders omsorg for deres døde.

Kamret i den fritstående dysse har aldrig været jorddækket, men det har haft tag af en eller to store sten.

Templet har haft mure konstrueret som kasser med fyld af marksten. Yderbeklædningen var stenheller, inderbeklædningen derimod henholdsvis af træ i sidevæggene og mandshøje sten i bagvæggen. Taget har været dækket af græstørv lagt på birkebarkplader. Ved templets brand er offergaverne, lerkar og -skeer, blevet dækket af de indskredne mure. Ved udgravningen stod alt på oprindelig plads. Templet har sikkert gjort tjeneste i dødekulen.

En stor sten har oprindelig dækket *Runddyssens* kammer, og 15 sten har stået som en tæt mur omkring den. Kun de 13 er levnet, og på en, der er helt overhugget, findes indhugget en kvader (evt. beregnet til den nærliggende kvaderkirke).

Spørgsmålet melder sig, hvorledes man har kunnet få de store dæksten på plads. Kamrene har været ca 170 cm høje og dækket af store

sten, der vejer op til 20 tons. Arkæologerne har fundet ud af, at stenene er trukket op på en rampe lavet af sand med et lag ler øverst for at gøre overfladen hård. Man har så ved hjælp af rulleplanker trukket stenene på plads, idet man har anvendt både mennesker og stude som trækraft. De folk, der har lavet det, anses for at være Danmarks første jorddyrkere — altså landmænd, der har dyrket jorden ved hjælp af stude.

Knebel på Mols. Dens kammer består af 5 bæresten, 2 gangsten og en enorm dæksten på 3,50 meters længde. Selve kammeret ligger forskudt mod øst, så der har antagelig været et eller måske to kamre mere. Omkring den lave høj, på hvilken kammeret ligger, er der en krans af 23 svære rundsten. For at få dækstenen på plads måtte man kaste jord op om bærestenene og så slæbe dem op, hvorefter jorden fjernedes igen.

— — —

Patruljen havde nu fået blod på tanden, og senere tog man på en anden week-end for at studere gravhøjene på Mols.

Ingen anden landsdel er så rig på oldtidsminder som Djursland. Hvorhen man end ser, overalt krones højene af runddysser, langdysser, megalitgrave og stenkister.

Den største runddysser på Djursland — og forøvrigt også i hele Danmark — er *Påskær Stenhus* ved

Arkæologi på en anden måde:

Patruljen fremkom iøvrigt på denne hejk med en ny ret, som de havde megen fornøjelse af. De kaldte den

Fyldte gravkamre

og her har I opskriften (beregnet til en mand, som garanteret bliver mæt): 2 stk. røde spanske peberfrugter, 2 stk. grønne do. samt 2 tomater.

Alle frugterne åbnes i den ene ende (bunden skæres af som låg); de udhules, hvorefter der lagvis anbringes 1 skive bacon — paprika — 1 lag fars — paprika — 1 skive løg — 1 klat fars igen (hvis den kan være der). Herefter lægges »låget« på. Hver frugt pakkes i staniol og lægges i glødebål i ca. 20. min.

Velbekomme.

Påskær Stenhus

Kære ulvekammerater!

I må nu ikke tro, at vi alle her på Mols er så dumme, som molbohistorierne fortæller. Jeg er ulveunge i Ebeltoft og kommer I en tur hertil, vil jeg gerne vise jer rundt i byen, for jeg har taget fører-dueligheds-tegnet. Her vil jeg lige fortælle jer lidt om det, I kan se i Ebeltoft. Byen blev gjort til købstad i 1301 af Kong Erik Menved. På torvet midt i byen ligger vort lille rådhus, det er bygget i 1576 og er nu museum. I

time foran rådhuset og går omkring i gaderne hver aften. I en bygning, der er bygget sammen med rådhuset, er der en siamesisk samling, der er meget spændende; — den er samlet af en mand fra egnen, der har boet i Siam. I Adelgade finder vi den gamle farvergård, der ser ud, som dengang den blev brugt, og det er vældig spændende, at se hvordan man farvede tøj i gamle dage. På vej ned til havnen kommer vi forbi de gamle tangdiger, der

Brev fra Ebeltoft (og Mols)

—OD—

rådhuset er indrettet en gammel molsstue med 2 gamle molboer, de ser levende ud, men er kun voksfigurer. I kælderens kan man endnu se de uhyggelige fangehuller, hvor fangerne har siddet lænket. I gamle dage holdt vægterne til her, og hver sommer synger 2 vægttere igen hver

skulle beskytte mod havet, de er ca. en meter tykke og så høje, at man ikke kan se over dem. I havnen ligger den store fregat »Jylland«, som bl. a. var med ved slaget ved Helgoland. —

Når I kører fra Ebeltoft deler vejen sig lidt udenfor byen og kører I til højre, kommer I til Grenå og forbi Tirstrup flyveplads; der er 34 km til Grenå. Lidt længere ude deler vejen sig igen, men begge landeveje fører til både Århus og Randers, I skal nu helst tage den vej, der går til venstre, det er den, der fører forbi »Mols bjerge«, de fem vandmøller, »Femmøller« og Kalø slotsruin. Der er 47 km fra Ebeltoft til Århus og 54 til Randers. Vi har en lille privatbane fra Ebeltoft til Tirstrup og herfra tager vi med statsbanerne til Århus eller Grenå, men vi har også gode rutebilforbindelser til både Århus, Randers og Grenå og flere mindre byer.

Velkommen til Ebeltoft.

Simba (Carl Åge Persen).

MANEDENS 30 KM TURE

12 ulve fra 5. Sundby.

TELEGRAFEN

— en molbohistorie

—OD—

Landmåleren satte engang lange stænger op på Mols, og da molboerne spurgte, hvad de skulle bruges til, fortalte man dem, at de var telegrafstænger, og at man ved telegrafens hjælp kunne sende depecher langt bort. Dette lagde en gammel molbo sig bag øret, da han havde en søn, som var bortrejst, og han besluttede sig til at sende ham et par støvler pr. telegraf. Om aftenen gik han derfor hen til en af stængerne, hængte støvlerne og et brev derpå, hvorefter han roligt gik hjem. Lidt efter kom en rejsende håndværkssvend forbi og så de nye støvler hænge der, og han antog dem som en gave fra Vorherre. Hans egne støvler var i en meget dårlig tilstand, hvorfor han straks trak de nye på og hængte de gamle i stedet. Om morgenen kom den gamle molbo atter hen for at se, om telegrafenen havde besørget støvlerne af sted, og da han så de gamle støv-

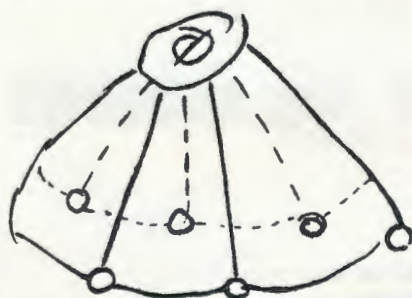
ler hænge der, udbød han glad: »Det kan man kalde hurtig befordring, der har min søn modtaget støvlerne og allerede sendt mig sine gamle tilbage. Ja, han har rigtignok trængt hårdt til dem, for de gamle er lovlig medtagne.«

TUR TIL HYLKEDAM

Jeg er ulveunge i 5. Odense, Sct. Georgs flok. Den 9. dec. mødte vi på banegården 8,30 og en halv time efter afgik toget til Gelsted, hvor vi stod af og begyndte at gå ud ad landevejen. Desværre var det blevet regnvej, vi havde ellers håbet på, at der var meget sne, så vi kunne få en rigtig snekamp med storspejderne. Efter en rask spadseretur gennem skoven nåede vi Hylkedam, hvor troppen ventede os med længsel, så vi kunne komme i gang med det løb, skovmændene havde lavet. Vi blev hurtigt inddelt i 5 patruljer med både spejdere og ulveunger. Så skulle bandeførerne løbe ned mellem træerne og finde en appelsin, hvori der var nogle opgaver, vi skulle løse. Så begyndte det egentlige løb. Den første post, vi var på, var, at vi skulle binde alle vore ben sammen med tørklæderne, så vi dannede en cirkel, og derpå skulle

vi på tid gå ned af en skrænt. Så afsted til næste post. På en af posterne skulle vi tegne en fugl på lang afstand. Der var også en post, hvor vi skulle finde ud af nogle ting på nogle danske frimærker. På en af de sidste poster skulle vi tænde et bål, som vi selv skulle lave af kviste og smågrene. Det øsede

noget så frygteligt, så vi ikke kunne se en hånd for os. Da løbet var forbi, skulle vi hjem til hytten og spise vor medbragte mad. Da vi sad inde og spiste sammen med storspejderne begyndte vi at kaste med kapsler. Da vi var færdige med at spise, så vi nogle af storspejderne svinge nogle »vandmænd«. En »vandmand« ser ud som på tegningen.

Spejderen står i midten og svinger den rundt over hovedet. I kan tro, det var flot, de havde en konkurrence om, hvem der var dygtigst. Dagen var slut, og vi gik gennem skoven ned til stationen og tog toget hjem til Odense, hvor vi sluttede af i Kongens Have klokken 4.

Leopard.

Vi udfordrer Holstebro i Vestjysk division.

LYT HER, OH ULVE!

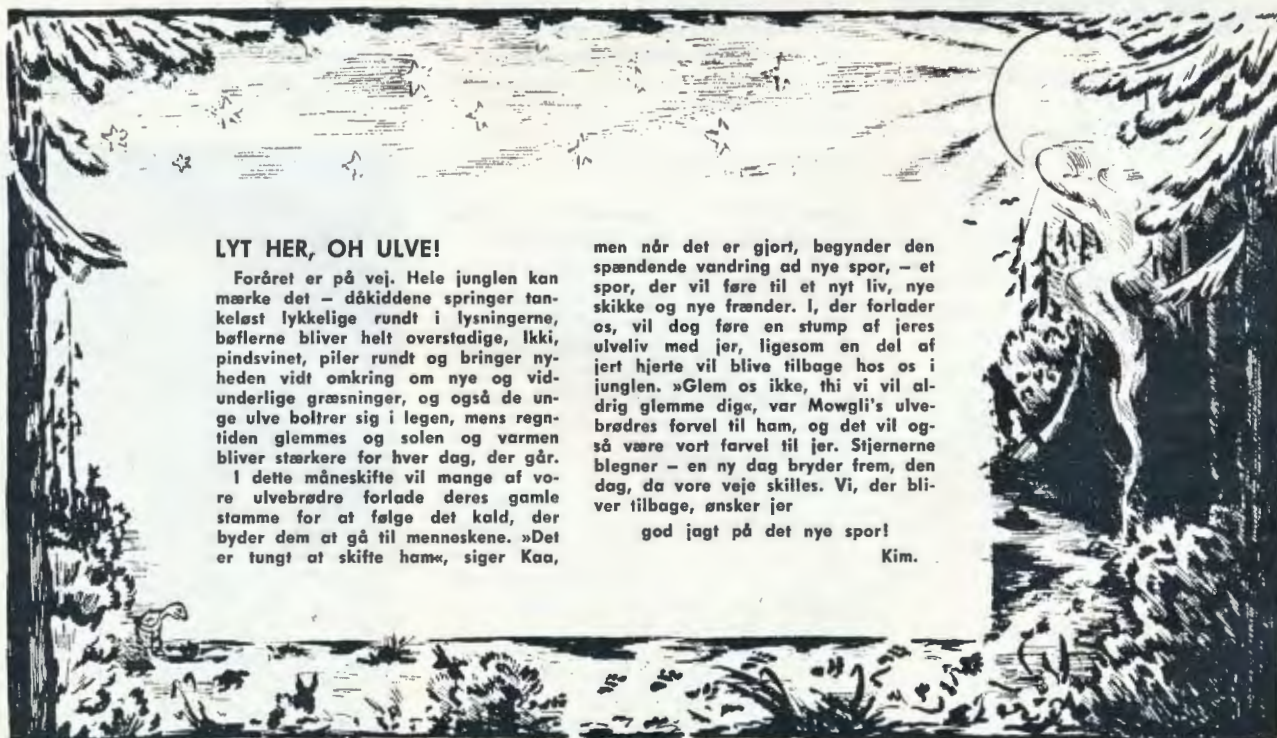
Foråret er på vej. Hele junglen kan mærke det – dåkiddene springer tankeløst lykkelige rundt i lysningerne, bøflerne bliver helt overstadige, Ikki, pindsvinet, piler rundt og bringer nyheden vidt omkring om nye og vidunderlige græsninger, og også de unge ulve bolttrer sig i legen, mens regntiden glemmes og solen og varmen bliver stærkere for hver dag, der går.

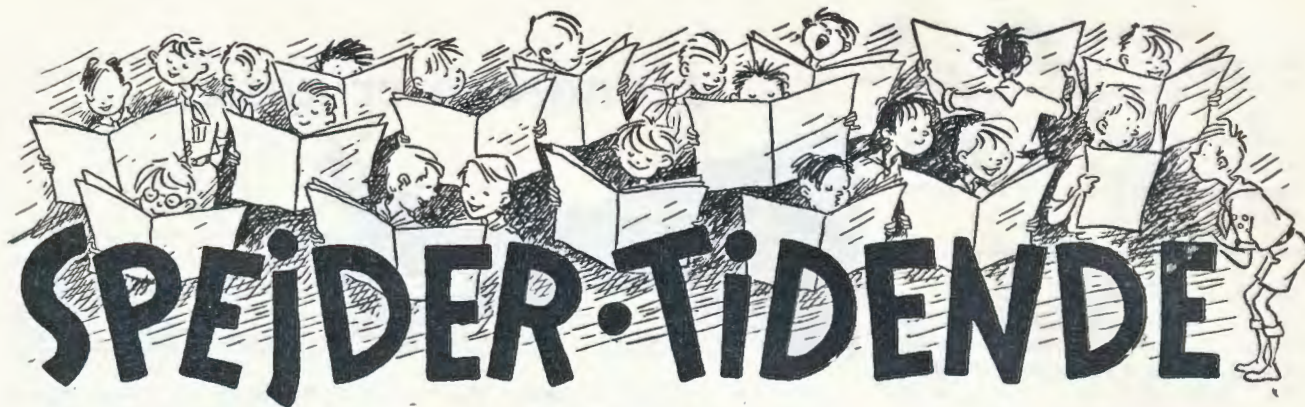
I dette måneskifte vil mange af vore ulvebrødre forlade deres gamle stamme for at følge det kald, der byder dem at gå til menneskene. »Det er tungt at skifte ham«, siger Kaa,

men når det er gjort, begynder den spændende vandring ad nye spor, – et spor, der vil føre til et nyt liv, nye skikke og nye frænder. I, der forlader os, vil dog føre en stump af jeres ulveliv med jer, ligesom en del af jert hjerte vil blive tilbage hos os i junglen. »Glem os ikke, thi vi vil aldrig glemme dig«, var Mowgli's ulvebrødres forvel til ham, og det vil også være vort farvel til jer. Stjernerne blegner – en ny dag bryder frem, den dag, da vore veje skilles. Vi, der bliver tilbage, ønsker jer

god jagt på det nye spor!

Kim.

SPEJDERNYT FRA NÆR OG FJERN

Jamboree-»Audiens« på Amalienborg

Søndag den 27. januar 1963 ca. kl. 11,30 ringede DC til mig og spurgte, om jeg kunne stille på Amalienborg slotsplads kl. 13,15, da vi — en KFUM-spejder og undertegnede, som begge skal med til Grækenland — skulle overbringe prinsesse Anne-Marie og kronprins Constantin en buket orkideer fra de to spejderkorps i anledning af forlovelsen.

Kl. 13,30 fik vi blomsterne af Skotte (lederen af det danske jamboreehold) og gik ind i residenspalæet, hvor vi kom op i forgemakket. Her gav vi blomsterne til en lakaj og spurgte om han mente, det var muligt at de nyforlovede ville skrive deres navne i Pirolerens patruljedagbog, som jeg havde med. Det mente han.

Lidt efter kom prinsesse Anne-Marie og kronprinsen ud og takkede os for blomsterne. Vi snakkede med kronprinsen om jamboreen i Grækenland, og han udtrykte sin

glæde over, at der kommer 500 spejdere fra Danmark. Senere kom Kongen og Dronningen og de hilste begge på os, ligesom jeg fik prinsesse Anne-Marie og kronprins Constantins navne i vor dagbog. Derefter kørte de kongelige højheder, og vi skrev i gæstebogen fra D.D.S. og KFUM.

Egern.

PF i Piroler, Ermelund.
(fra Dyrehave-divisionens blad).

Et norsk duelighedstegn

hedder noget så pudsigt som »novenyttighedsmerket«. Umiddelbart vil mange danske spejdere jo tro, at det er et duelighedstegn de kan tage uden andet end den almindelige daglige træning, — men det er nu rent faktisk et stort og krævende klar-dig-selv-mærke.

»Drej 9-9-9«, en spændende alarmringsøvelse, der blev virkelighed.

2. Århus afholdt for nogen tid siden en meget spændende alarmringsøvelse, hvis grundlag var, at patruljerne skulle hjælpe Scotland Yard og Secret Service med at fange en mystisk spion, inden denne fik udleveret vigtige atomhemmeligheder til en fremmed magt. — Men midt under afviklingen af øvelsen fik en af patruljerne en mere dansk præget kriminalsag. Da den befandt sig ved havneterrænet, hørtes en rude, der blev knust, og snart opdagede patruljen et par unge mennesker, der stjal varer fra en automat. Mens to mand løb efter politiet, tog resten af patruljen sig af tyvene og ved fælles hjælp blev disse anholdt. Næste dag indeholdt

Århus-aviserne en stor forsideartikel om de raske spejders indsats: »Falke med falkeblak«. — Også Magasinet siger bravo til de vakse Århus-spejdere.

Vikinge-jamborette.

Hærulf-divisionen (Syd- og Sønderjylland) er ved at have alle planer klar til sommerens jamborette ved Sønderballe skov syd for Haderslev. Den bliver af det helt store format, idet den får deltagelse fra såvel USA som England, Skotland, Norge, Holland og Østrig. — Jamboretten vil blive lagt ind i en rigtig vikingeramme. Der vil blive vikingefejder, vikingetogter, vikingerally og andre vikingekonkurrencer, og et centralt punkt vil blive en mo-

del i fuld størrelse af vikingeskibet, der blev fundet ved Ladby på Fyn. Troppen i Gram er i gang med dette store byggearbejde, og har foreløbig bygget en model i mindre målestok, inden man går i gang med det helt store byggeprojekt, til hvilket man får hjælp fra forskellige skibsbygningsfolk og fra nationalmuseet.

Du får en lille ide om opgavens omfang, når du hører, at skibet bliver 22 meter langt og op til 3 meter bredt. På billedet, der har været offentliggjort i dagbladet »Vestkysten«, ser du en Gram spejder med modellen af Ladbyskibet. Ved jamboretten, hvor divisionens egne troppe hver bliver lagt sammen med en udenlandsk trop, skal alle de danske spejdere være i vikingedragter.

Rask optræden af patruljefører.

Mogens Petersen, der er PF i Guldborg trop, Sydhavs divisionen, fik fornylig lejlighed til at vise, at han som spejder har lært at handle hurtigt. Kort før jul var Mogens nabo, gårdejer Bednar, ved at gøre sin mejetærsker vinterklar, bl. a. ved at smøre og rense forskellige steder. Pludselig fik en roterende maskindiel fat i hans islandske trøje og trak ham med. Han råbte om hjælp, og Mogens hørte det, sprang på sin cykel og kørte alt hvad remmer og tøj kunne holde over til nabogården. Gårdejeren var i en livsfarlig situation, men Mogens fik i en fart standset maskineriet og med sin kniv befriet den ilde tilredte mand ved at skære ærmet af sweateren. Ligeledes var Mogens behjælpelig med at tilkalde læge og ambulance, og for denne raske dåd, der viste, at han var en rigtig spejder, har Mogens nu modtaget korpsets bronzekors for livredning.

DYB·DAVDE·TIL TÆRES·SIDEN

1. KL. SPEJDERE

1. Korsør
PF Torben Kjær
PA Sonny Wolder
1. Riiskov, Århus
PF Gert
Ole Hansen
Christian Rosendahl
4. Århus
PF Hans Tolstrup
13. Århus
PF Peter Lorin Rasmussen
PF Palle Blakskjær
Bjarne Møller
5. Odense, Sct. Georg
PF Torben Grønning
PA Fedor Bang

VANDRINGER

100 km
Løertes, Helsingør
PF Tommy Hansen
Tom Jessen

RIDDERE

13. Århus
PF Peter Lorin Rasmussen
PF Palle Blakskjær
Bjarne Møller
1. Nakskov
PF Svend Age Nielsen
- Schlepppegrel, Aalborg
TF Birger T. Madsen
3. Godthåb, København
SM Aksel Bording
5. Odense, Sct. Georg
PF Torben Grønning
PA Fedor Bang
1. Riiskov, Århus
Christian Rosendahl
4. Århus
PF Hans Tolstrup

VÆBNDERE

1. Skanderborg
Gunnar Eriksen
Peter Houmøller
1. Riiskov, Århus
Henning Madsen
1. Nakskov
Torben Søndergaard
- Schlepppegrel, Aalborg
PF Erik L. Søltøft
PA Leo F. Mørch
- Valdemar Atterdag
PF Flemming Wenneberg
1. Hinnerup
PF Henning Jacobsen
PF Ole Johnsen
PA Poul Andersen
Hardy Rasmussen
Jens Erik Jensen
5. Odense, Sct. Georg
PF Svend Abild
PA Kurt Hansen
Ove Sander

Redaktionen sluttet 28. februar

Godthåb division indbyder til orkesterdyst 1963.

Godthåb divisionen har, som det er mange i korpset bekendt, et stort og dygtigt spillende orkester. For at skabe yderligere interesse om musikudfoldelsen i korpset indbyder man alle Københavns drenge- og pigeorkestre til en stor orkesterdyst. Der vil blive kæmpet om en strålende vandrepokal »Guldhornet« på følgende tre områder:

1) Musikalsk formåen, 2) Præcision og 3) Fremtræden (skal være net, nydelig og spejdermæssig). Slaget skal stå sidst på høsten, og Godthåb divisionen opfordrer alle spejderorkestre til at ruste sig og til sin tid modtage udfordringen.

En spejder er dyrenes ven.

— og når dyrene lider nød, er spejdere og ulve blandt de første til at træde hjælpende til. Det er glædeligt i disse måneder at kunne læse i mange tropsblade, at man har iværksat større eller mindre aktioner til hjælp for fuglene, som i høj grad har hjælp behov, når vintervejret rigtig sætter ind. — Den største aktion er os bekendt iscenesat af Nørrejylland division, hvor DC Jens Hvass allerede midt i januar mobiliserede hele sin division til hurtig indgriben, hvad der lykkedes over

al forventning. For yderligere at intensivere interessen udskrev man en konkurrence om hvilke flokke og patruljer, der uden hjælp fra andre lavede de bedste og smukkeste fuglefoderpladser.

Vinderne af »Nøddeknækkeren«.

I Spejder-jul for 1962 var der som sædvanligt en lang række opgaver i det særlige tillæg »Nøddeknækkeren«. Ovenstående billede er fra lodtrækningen om de mange gevinster for »de små« og de »store nødder«. — Desværre har vi ikke plads til at bringe den fuldstændige præmieliste her i bladet, men alle de heldige har på nuværende tidspunkt fået tilsendt deres præmier, gavekort til depotet.

Soveposer

Vi har et meget fint program med soveposer i år – virkelig gode kvaliteter og til priser for enhver pengepung.

KRØLULD

Lama – i speciel spejderudførelse grøn/grøn

170 cm 39,85

185 cm 45,00

Cambricetræk – fin kvalitet . 68,00

ACETATEFIBRE

vinder større og større udbredelse som fyld til soveposer.

»Labrador« med lækkert

cambricetræk 88,00

»lvigtut« samme med hætte .. 98,00

TERYLENE

LAMA-Dynella med ICI-polyesterfibre, cambricetræk, siliconebehandlet, som skyr smuds og vand 139,00
med nylon betræk 149,00
meget nemt at holde ren.

Vi fører også gode kvaliteter i dun og halvdun.

Spejdernes Magasin

Red.: Kontorchef J. Tvergaard
Øster Søgade 112, København Ø. - Øbro 38

Spejdersport

Red.: Lektor Svend Ranvig
Kongebrovej 28, Sorø

Begge blades ekspedition: Korpskontoret

Korpskontor

Frydendalsvej 32, V. Telf. VE 3666 - VE 3650
Kontortid: 8-16, Lørdag lukket.

SPEJDER ANORAKKEN

er fornuftigt overtøj til forårets ture og lejre

Den er fabrikeret af ekstra svært ekspeditionspoplin i en praktisk khakifarve.

Den har vindfang i ærmerne og lynlås i halsen. Stor brystlomme med klap.

Drengestørrelse, 8 44,50

– 10-12-14-16 49,50

Juniorstørrelser 4-3-2 54,50

Voksenstørrelser 1-0-00 59,50

SPEJDERANORAKKEN ER REGLEMENTERET OVERTØJ BÅDE FOR ULVEUNGER – SPEJDERE OG ROVERE

IKKE SÆRT

at vi sælger så mange af de originale håndstrikkede

Færø-trøjer – de er i meget smukke mønstre, og som spejder har man brug for sweater hele året.

Drengestørrelser 59,50

Voksenstørrelser 78,00

FLØJLS-BUKSER

Til forårsbrug er det lunt og praktisk med korte bukser af jernbane-fløj. De fås i marineblå og spejderkhaki.

Drengestørrelser 23,50-29,50

Voksenstørrelser 37,00

NYTTIGE BØGER til lejrsonen

Den lille spejderbog 4,50

B-P's spejderbog 7,50

Patruljen arbejder I LEJR .. 3,50

Patruljen arbejder

MED ORIENTERING 6,00

Årets gang i naturen 7,50

Spejderkøgebog 4,50

Tovværksarbejder 4,00

Sporing 3,00

DET DANSKE SPEJDERKORPS DEPOT

NØRRE FARIMAGSGADE 39 . København K. . Telf. PA 4526

Odense

Klostervej 19
Telf. (09) 11 24 18

Århus:

Frederiksgade 69
Telf. (061) 3 36 13

Aalborg:

Danmarksgade 3
Telf. (081) 3 87 33

Depotet er korpsets egen forretning og giver bonus til korpsets afdelinger